

VM - valtiovarainministeriö

VM080:00/2019

Eräiden hybridijärjestelyjen verotusta koskeva HE-luonnos

Ennakoitavuutta tulisi korostaa hybridijärjestelyjen veroesityksessä

Finanssiala ry (FA) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto eräiden hybridijärjestelyjen verotusta koskevasta HE-luonnoksesta. Lausuntonamme esitämme seuraavaa:

Yleisesti direktiivin implementoinnista

Esityksessä on kyse ns. veronkiertodirektiivin (ATAD2) mukaisen sääntelyn implementoinnista. Sääntelyn tarkoituksena on pääasiallisesti ennaltaehkäistä keinotekoisia järjestelyjä. FA pitää direktiivin tavoitteita kannatettavina.

Hybriditilanteiden osalta kyse on monimutkaisista ja vaikeaselkoisista kokonaisuuksista ja kuten jo esitysluonnoksessakin todetaan, direktiivin mukainen sääntely muodostaa monimutkaisen kokonaisuuden. Direktiivi jääkin vaikeaselkoiseksi ja monitulkintaiseksi. Tämä asettaa omanlaisiaan haasteita myös direktiivin implementointiin ja myöhemmin sääntelyn tulkinnan suhteen.

HE-luonnoksessa todetaan, että ehdotetussa sääntelyssä on kyse veronvälttelyyn perustuvien veroetujen poistamisesta, ja tätä peilaten soveltamistilanteiden olisi tarkoitus jäädä vähäisiksi. On kuitenkin todennäköistä, että jälkikäteen eteen tulee väistämättä yllättäviäkin tilanteita, joissa uutta sääntelyä sovellettaisiin.

HE-luonnoksessa korostetaan myös, että sääntelyn tarkoituksena on ensisijaisesti ennaltaehkäistä ei-toivottuja järjestelyjä. Toivottavaa on, että direktiivi implementoidaan tätä tarkoitusta peilaten ja pyritään välttämään tilanteita, joissa uutta sääntelyä sovellettaisiin vaikkei kyse olisi veronvälttelystä. Verotuksen ennakoitavuuden sekä verovelvollisten oikeusturvan kannalta on tärkeää, että uudenlaisesta sääntelystä tehtäisiin mahdollisimman konkreettista. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi erityisesti korostamalla vielä, että säännösten soveltamisala on tarkoitettu suppeaksi

Erityisesti huomautamme seuraavaa:

Sivuliikkeisiin liittyvät kysymykset ja esityksen selkiyttäminen

Esityksen tulkinnanvaraisuudesta johtuen on tarpeen selkiyttää erityisesti tiettyjä sivuliikkeiden toimintaan liittyviä seikkoja:

Fiktiivisen maksun/suorituksen määritelmää on selkeytettävä, sillä luonnoksen sanamuodoista ei käy ilmi tarkoitetaanko sillä ainoastaan puhtaasti verotuksessa tehtäviä kulun/tulon allokaatioita pääliikkeeltä sivuliikkeelle vai myös sellaisia pää- ja

sivuliikkeen välisiä transaktioita, jotka kirjataan osapuolten kirjanpitoon kuluksi ja tuotoksi, laskutetaan ja maksetaan.

Ehdotetun sääntelyn osalta on myös tarpeen varmistaa, ettei hybridisääntely miltään osin johda kulujen vähennyskelpoisuuden epäämiseen normaaleissa sivuliikkeen ja pääliikkeen välisissä transaktioissa, joissa hyvitysmenetelmää sovellettaessa sivuliikkeelle kohdistuva kulu tulee vähennetyksi sekä sivuliikkeen että pääliikkeen tasolla, kun taas kuluja vastaava tuotto verotetaan ainoastaan vastaavan suorituksen saaneen pääliikkeen tasolla ja toisaalta se tuotto, mistä vähennys sivuliikkeessä ja pääliikkeessä tehdään saattaa verovuositasolla olla eri tuottoa johtuen mm. erilaisista jakotussäännöistä tai ns. tavallisista veropohjan eroista (poislukien esityksessä mainitut tappiontasaus- ja konserniverotustilanteet). Tämän varmistaminen ja nimenomainen esiintuominen hallituksen esityksessä on ehdottoman tärkeää yrityksille, jotka toimivat laajassa mittakaavassa sivuliikerakenteissa, mm. finanssisektorilla.

Lähdeveron hyvittämistä koskevien rajausten osalta tulisi varmistaa, ettei rajaus vaikeuta normaalia lähdeveron hyvittämistä sivuliikerakenteissa sekä sivu- että pääliikkeen tasolla (kun samaa tuloa verotetaan sekä lähdevaltiossa, sivuliikkeen lainkäyttöalueella että pääliikkeen lainkäyttöalueella, tulee lähdevero hyvittää sekä sivuliikkeen että hyvitysmenetelmää soveltavan pääliikkeen tasolla, jotta kolminkertainen verotus saadaan eliminoitua). Esityksessä on tarpeen tuoda nimenomaisesti esiin, ettei sääntely rajoita lähdeveron hyvittämistä näissä tilanteissa.

Edelleen kaksinkertaista vähennystä sivuliikerakenteissa koskevaan sääntelyyn liittyen, sääntelyn sanamuodoissa olisi tuotava esiin, ettei verovähennystä Suomen verotuksessa tehdä mistään tietystä tuotosta, vaan pääsääntöisesti tulonlähteen sisällä verovelvollisen kaikki yhteenlasketut vähennyskelpoiset kulut vähennetään kaikista yhteenlasketuista veronalaisista tuotoista. Siten sanamuoto joka edellyttää menon vähentämistä tietystä tuotosta ei sovi Suomen verotuksen systematiikkaan. Tällaisen tulojen ja menojen ”korvamerkitsemisen” edellyttäminen loisi valtavan hallinnollisen työmäärän laajamittaista toimintaa sivuliikerakenteissa harjoittaville yhtiöille mm. finanssisektorilla, eikä olisi perusteltua sääntelyn tarkoituksen näkökulmasta.

Rahoitusvälineisiin liittyvän hybridijärjestelyn mukainen aikaraja

Uuden lain 3 §:n 2 momentin mukaan

”Suoritus katsotaan sisällytetyksi veropohjaan, jos se on sisällytetty veropohjaan 12 kuukauden kuluessa sen verovuoden päättymisestä, jolle suoritus maksajan verotuksessa kuuluu.”

Direktiivin mukaan:

Ensimmäistä alakohtaa sovellettaessa rahoitusvälineen perusteella suoritettava maksu katsotaan sisällytetyksi tuloihin kohtuullisen ajan kuluessa, jos

- i) maksun vastaanottajan lainkäyttöalue sisällyttää maksun verokaudelle, joka alkaa 12 kuukauden kuluessa maksajan verokauden päättymisestä; tai*

- ii) **voidaan kohtuudella odottaa, että maksun vastaanottajan lainkäyttöalue sisällyttää maksun tulevalle verokaudelle ja että maksuehdot vastaavat riippumattomien yritysten välillä todennäköisesti sovittavia ehtoja;**

Näin direktiivin mukaan verokausi voi olla myöhempikin kuin 12 kuukauden kuluessa alkava verokausi, mikäli edellytykset täyttyvät. Kansallinen laki tulisikin yhdenmukaistaa direktiivin kanssa.

Direktiivin mukainen poikkeus koskien rahoitusalan välittäjiä

Direktiivi pitää sisällään rahoitusalan välittäjiä (henkilöä tai yksikköä, jonka liiketoimintana on rahoitusvälineiden säännöllinen osto ja myynti omaan lukuun voitontavoittelutarkoituksessa) koskevan poikkeuksen. Kyseistä poikkeusta käsitellään HE-luonnoksen sivulla 17. Kuten HE-luonnoksessa tuodaan esiin, kyse ei ole vapaavalintaisesta poikkeuksesta, vaan poikkeus on osa direktiivin mukaista minimisääntelyä.

Direktiivin mukaisen poikkeuksen mukaan 2 artiklan 9) kohtaa sovellettaessa ”maksu, joka edustaa siirretyn rahoitusvälineen tuottoa, ei johda ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitettuun verokohtelun eroavuuteen, kun rahoitusalan välittäjä suorittaa maksun markkinapohjaisena hybridisiirtona edellyttäen, että maksajan lainkäyttöalue vaatii rahoitusalan välittäjää sisällyttämään kaikki siirretystä rahoitusvälineestä saadut määrät tuloihin..”.

HE-luonnoksessa ei ole päädytty implementoimaan ko. poikkeusta. Perusteluna tälle on esitetty, että HE:n mukaan direktiivin mukainen poikkeus ei soveltuisi lainkaan osingonmaksujen yhteydessä ilmeneviin hybriditilanteisiin, koska Suomen verolainsäädäntö ei täyttäisi direktiivissä asetettua vaatimusta siitä, että ”kaikki rahoitusvälineestä saadut määrät sisältyisivät tuloihin”. HE esittää poikkeuksen käytön edellyttävän rahoitusalan välittäjien hybridisiirtotilanteissa saamat osingot säädettävän kokonaan veronalaisiksi, sekä myös muutoksia sijaisosinkoa koskevaan sääntelyyn.

Direktiivin mukaisen välittäjiä koskevan poikkeuksen on tarkoitettu soveltuvan nimenomaisesti markkinapohjaisissa järjestelyissä, ja yleisesti soveltumisala lienee melko rajallinen.

HE jättää epäselväksi, miksi poikkeuksen ottaminen osaksi lainsäädäntöä edellyttäisi Suomessa muutoksia osinkoverotukseen. FA käsittää paremminkin, ettei direktiivin mukainen poikkeus soveltuisi, mikäli Suomessa maksajan lainkäyttöalue ei täytä direktiivin mukaista edellytystä koko tulojen veronalaisuudesta, ja näin siis sovellettaisiin ainoastaan direktiivin mukaisia pääsääntöjä hybridien verokohtelusta. Riskinä lienee, että mikäli Suomi jättää poikkeuksen implementoimatta, tulee direktiivi implementoiduksi virheellisesti. Oman huomionsa ansainnee myös se tosiasia, että poikkeus soveltuu myös muunlaisiin tuloihin kuin osinkoihin.

Muita huomioita

Niiden tilanteiden osalta, joissa verovelvollisen verotus perustuu alle 50%:n omistusyhteydessä olevan vastapuolen soveltamaan verotuskäsittelyyn, on huomioitava, ettei verovelvollisella ole näkyvyyttä tällaisen vastapuolen soveltamaan verokäsittelyyn eikä edes oikeuksia vaatia kyseisiä tietoja vastapuolelta omaa

verotustaan varten. Näin ollen ehdotetun sääntelyn käytännön soveltaminen alle 50%:n omistusyhteydessä olevien vastapuolten kanssa tehtyjen toimien osalta muodostuu verovelvolliselle hyvin vaikeaksi ellei mahdottomaksi.

Myös strukturoitujen järjestelyjen osalta on huomioitava, että verovelvollisen näkyvyys järjestelyn verokäsittelyyn on usein rajallinen eikä järjestelyyn liittyvien yksiköiden tai muiden sijoittajien tietoja ole kokonaisuudessaan saatavilla, jolloin verovelvollisen mahdollisuus ehdotetun sääntelyn soveltamiseen omassa verotuksessaan rajautuu ainoastaan niiden tietojen varaan, jotka verovelvollisella on tosiasiallisesti saatavilla.

Lakipykälien tasolla esityksessä voitaisiin selkiyttää vielä sitä, miltä osin raportointi koskee etuyhteystilanteita ja miltä osin strukturoituja järjestelyjä.

FINANSSIALA RY

Lea Mäntyniemi